

Aangaande mij en mijn huis...!

ZEVEN OVERDENKINGEN
VOOR DE WEEK VAN HET GEZIN

Inhoudsopgave

	Inleiding	4
1.	Instelling van het gezin (Ds. J.M.J. Kieviet)	7
2.	Heiliging van het gezin (Ds. D.E. van de Kieft)	12
3.	Onderwijs in het gezin (Ds. D. Breure)	17
4.	Zegen vanuit het gezin (Ds. M. van Reenen)	22
5.	Verwording van het gezin (Ds. A.J. van Wingerden)	27
6.	Breuk in het gezin (Ds. J.M.J. Kieviet)	31
7.	Herstel van het gezin (Ds. J.M.D. de Heer)	36

Aangaande mij en mijn huis...!

ZEVEN OVERDENKINGEN VOOR DE WEEK VAN HET GEZIN

ds. D. Breure

ds. J.M.D. de Heer

ds. D.E. van de Kieft

ds. J.M.J. Kieviet

ds. M. van Reenen

ds. A.J. van Wingerden

Omslagontwerp, vormgeving binnenwerk en druk:

Drukkerij AMV BV, Lunteren.

Deze publicatie kwam tot stand onder regie van Bijbels Beraad M/V

in samenwerking met GezinsPlatform.NL

Inleiding

De meeste mensen zijn zuinig op hun eigen spullen, maar meestal extra op geleende spullen. Nog meer reden hebben we om zuinig te zijn op dat wat we van God gekregen hebben.

We leven in een tijd en cultuur waarin God steeds verder uit beeld raakt. Daardoor gaan we ook anders om met Zijn gaven. En we merken overal om ons heen de gevolgen. De natuur als Zijn schepping staat onder druk. Het ongebooren leven wordt bedreigd. De zondag als Goddelijke rustdag wordt ontheiligd. En ook huwelijk en gezin verkeren in zwaar weer.

Het is daarom terecht dat er naast een ‘Week van het leven’ (november) en een ‘Week van de schepping’ (maart) ook een ‘Week van het gezin’ in het leven is geroepen. Het doel daarvan is, de grote waarde en kwetsbaarheid van het gezin te onderstrepen.

Juist nu het gezin onder druk staat is ze meer nodig dan ooit. Waarom? Omdat op allerlei niveaus verbanden wegvallen. Kerk en staat, zorg en onderwijs – alles lijdt verlies. Er is minder gezag, minder tijd voor elkaar, minder gezamenlijkheid. Juist dan zijn goed functionerende gezinnen zo belangrijk! Voor medemenselijkheid en verbondenheid. Zaken die we in de hele samenleving steeds meer missen, worden daar geoefend en beoefend.

Tegelijk zijn we er van overtuigd, dat er meer nodig is dan alleen het menselijke. Een gezin kan dan pas echt goed functioneren, als het ingebed is in het Woord van God. Vergelijk het met de rustdag. Een echt vrije dag is goed voor heel de samenleving. Tegelijk komt de zondag pas tot haar doel, als ze besteed wordt als Góds dag. We moeten zuinig zijn op het natuurlijke, maar kunnen echt niet zonder het geestelijke.

Dat is reden waarom we positief reageerden op een vraag van de organisatoren. ‘Wij’, dat is een groep predikanten die sinds drie jaar met enige regelmaat bij elkaar komt. De nood van de coronatijd bracht ons bij elkaar. We deelden het besef, dat alleen het Woord van God de weg kan wijzen in en uit die crisis. Daarom

schreven we in 2020 samen een brochure (‘Als de Heere roept’). Ondanks de verschillende kerkelijke achtergrond konden we die samen laten verschijnen.

En zo is het ook nu. Wel is één van de auteurs niet meer betrokken: ds. O.M. van der Tang is predikant geworden in Canada. Ter gelegenheid van dit boekje wilde ds. D.E. van de Kieft in diens plaats meewerken. Zodoende kunnen we vanuit een zestal reformatorische kerken gezamenlijk aan dit boekje werken. En van harte bevelen we deze sámen bij u aan. U zult ongetwijfeld de verschillen herkennen, in stijl, in accenten. Maar als het goed is eveneens de overeenkomsten.

We verlangen allen te spreken vanuit Schrift en belijdenis. Daarom is er ook een gemeenschappelijke kern. Er is één God, Die alles gemaakt heeft en aan Wie wij allen verantwoording schuldig zijn. Er is één Weg tot God, Jezus Christus, Die gestorven is en opgestaan om zondaren zalig te maken. Er is één manier om in Zijn verdienste te delen, namelijk door het geloof dat de Heilige Geest werkt in het hart. Er is één manier om met Hem te leven, namelijk naar Zijn Woord. En er is één hoop die boven alles uit stijgt, namelijk dat Hij eenmaal zal wederkomen.

Deze zaken raken ook het gezin. Diep zijn we er van overtuigd, dat het zeer schadelijk zal zijn als we de Bijbelse visie op het gezin loslaten. Hetzij in theorie hetzij in de praktijk. Even diep zijn we ervan overtuigd, dat er een zegen zal zijn als gezinnen op een Bijbelse manier functioneren. In de weg van ‘bekering tot God en het geloof in Christus’. Dan is er een zegen voor deze generatie en de volgende. Een zegen voor het persoonlijke leven maar ook voor kerk en samenleving.

Die zegen hebben we zo nodig! Ons schuldige hart is verlegen om vergeving. Onze verdeelde kerk wacht op eenheid in het Woord. Onze vermoeide samenleving snakt naar ware rust. Onze eenzame naaste roept om echte aandacht. Wij zijn niet in staat om daarin te voorzien, maar de levende God wel! Laat daarom dit alles ons dringen tot het gebed dat de Heere ons zal bekeren, leiden en vervullen. Hij zegene onze gezinnen.

Nog even over dit boekje. We zijn met zes predikanten; één van ons heeft een extra hoofdstuk voor zijn rekening genomen, zodoende kwamen we tot een zevental. Bij iedere dag van de week één hoofdstuk. U zou het dus kunnen

gebruiken als een soort eenwkelijks dagboek. Daarom hebben we ook bij ieder hoofdstuk suggesties gedaan voor een Bijbelgedeelte en een te zingen Psalm. We hopen dat we u in deze week mogen meenemen door de belangrijkste aspecten van wat de Bijbel zegt over het gezin. En dat het stof mag zijn om verder over te spreken en vooral om er bij te leven.

Gode bevolen,

DS. D. BREURE

DS. J.M.D. DE HEER

DS. D.E. VAN DE KIEFT

DS. J.M.J. KIEVIET

DS. M. VAN REENEN

DS. A.J. VAN WINGERDEN

1. De instelling van het gezin

God zegende hen, en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt en vervult de aarde...

Genesis 1:28a

Gezinnen in de Bijbel

“Toen zeide Jakob tot zijn huisgezin en tot allen die bij hem waren: Doet weg de vreemde goden die in uw midden zijn...” (Genesis 35:2). “Ik heb ook het huisgezin van Stefanus gedoopt...” (1 Korinthe 1:16). Twee voorbeelden van een verwijzing naar een bepaald (huis)gezin in het Woord van God. Zo zijn er nog tientallen Schriftplaatsen te noemen. Maar ook waar dat specifieke woord niet wordt gebruikt, blijkt door heel de heilige Schrift heen het grote belang van deze eenheid. Welbeschouwd komen we de instelling van het gezin al tegen op de eerste bladzijde van de Bijbel. Daar maakt de Heere ons bekend hoe hemel en aarde begonnen. Hij schiep ze! Maar ons wordt eveneens de oorsprong van het gezin duidelijk gemaakt. We lezen in Genesis 1:26-27, dat de Schepper op de zesde dag bij Zichzelf te rade gaat: “Laat Ons mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis.” En zo deed Hij ook. “En God schiep de mens naar Zijn beeld. Naar het beeld van God schiep Hij hem. Man en vrouw schiep Hij ze.” Hier ligt dus de oorsprong van het huwelijk.

Tegelijk ligt hier de oorsprong van het gezin. De door Hem geschapen man en vrouw spreekt Hij aan met een opdracht. Opmerkelijk: het eerste wat God tegen de mens zegt betreft de roeping en de zegen van de vruchtbaarheid: “Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt, en vervult de aarde.” De mens ontvangt van de Heere een hoge roeping: het verwekken van nageslacht en het beheer van de aarde. Deze taak kunnen man en vrouw alleen in gezamenlijkheid uitvoeren. God vertrouwt de voortplanting van het menselijke leven toe aan de mens in zijn tweehed van man en vrouw.

Het eerste huwelijk

In het tweede hoofdstuk van Genesis komt deze roeping aangaande huwelijk en gezin nog nadrukkelijker naar voren. Wat in Genesis 1:27 in één scheppingsdaad wordt samengevat lezen we hier meer gedetailleerd. De Heere geeft aan de man zijn levensgezellin, gebouwd uit zijn zijde. “De Heere God bouwde de rib die Hij van Adam genomen had tot een vrouw, en Hij bracht haar tot Adam” (Genesis 2:22). Direct na de vermelding van dit eenmalige en unieke paradijswonder wordt de lijn doorgetrokken naar het latere nageslacht van Adam, van de hele mensheid dus: “Daarom zal de man zijn vader en zijn moeder verlaten, en hij zal zijn vrouw aanleven, en zij zullen tot één vlees zijn” (vers 24).

We mogen wel zeggen dat hier de basis voor huwelijk en gezin wordt gelegd, de universele grondwet voor de samenleving van alle tijden en alle plaatsen. De Heere Zelf bracht ze samen: één man en één vrouw. Zo heeft Hij het gewild. En zo wil Hij Zijn zegen geven. Huwelijk en gezin behagen aan God, de Heere. Het klassieke huwelijksformulier zegt ervan, dat “Hij Adam zijn huisvrouw geschapen, Zelf toegebracht en hem tot een huisvrouw gegeven heeft, daarmee betuigende dat Hij nog heden ten dage aan een ieder zijn huisvrouw gelijk als met Zijn hand toebrengt.” De grote God in de hemel heeft er Zelf de hand in als tussen een (jonge) man en een (jonge) vrouw een verbintenis van trouw en liefde ontstaat.

Na de zondeval

Dit scheppingsprincipe is zelfs door de zondeval van de mens, beschreven in Genesis 3, niet herroepen. Door de listige verleiding van de boze vielen Manninne, en met haar Adam, in de zonde. Ze keerden zich daarmee moedwillig tegen de Heere en Zijn dienst. Maar het doel en de roeping van het samen man-en-vrouw-zijn nam de Heere niet van hen af. Huwelijk, kinderzegen en gezin bleven door de genade van de Schepper als kostbare paradijsbloemen aan de mens gegeven. Ja, deze heerlijke gaven kwamen wel in de spanning van verstoring en verwording terecht. Over de schone gaven van de Heere vallen nu donkere schaduwen. De man zal voor het onderhoud van vrouw en kinderen zweet en tranen moeten verduren. De vrouw zal haar kinderen niet zonder pijn en moeite ter wereld brengen. En ze zal al te zeer moeten ervaren dat de man bovenmatige heerschappij over haar

voert. Of: de kinderzegen blijft uit, een van beide echtparen wordt ernstig ziek, en noem maar op...

Toch heet zij voortaan Eva, moeder van alle levenden. In Zijn genade geeft de Heere de mens een kostbare belofte van heil, de moederbelofte geheten! Daarin is sprake van “haar zaad”, dat is: haar nageslacht. Vreugde over de kinderzegen, te midden van pijn en verdriet. Aan het begin van Genesis 4 lezen we: “En Adam bekende Eva, zijn huisvrouw, en zij werd zwanger...” Zij baarde een zoon. Daarmee werd het eerste mensenpaar tot het eerste gezin.

Grote geestelijke waarde

Als we deze Schriftgegevens overzien, hoeft het geen vraag te zijn waar de ordening van huwelijk en gezin haar oorsprong heeft. Wie meent dat ze ontstaan is uit de spontane ontwikkeling van de (oer)menselijke verhoudingen, gaat aan het duidelijke spreken van de Bijbel voorbij. Ze is niet door de mens bedacht, uitgevonden en afgesproken. Ook is ze geen uitvloeisel van een maatschappelijk systeem. Nee, ze komt voort uit de Goddelijke openbaring. Ze is dan ook van een Goddelijke orde, gegeven met de schepping, en overgeleverd door de heilige Schrift.

Het is niet zonder betekenis dat de zojuist genoemde ‘grondwet’ (Genesis 2:24) zowel door de Heere Jezus als door de apostel Paulus wordt herhaald. De volmaakte Profeet en Leraar wijst in dit verband op de principiële onontbindbaarheid van deze door God gegeven orde (Mattheüs 19:5-6). En de apostel brengt haar zelfs in verband met de verhouding van “Christus en de gemeente” (Efeze 5:31).

Is het ook niet veelzeggend dat het heilig Kind Jezus, de eigen Zoon van de heilige Vader in de hemel, geboren en opgevoed wilde worden in zo’n ‘gewoon’ gezin? Daar heeft de mens Jezus – als zuigeling, als peuter en kleuter, als opgroeiende jongen, als jongvolwassene – Zijn geborgenheid en beschutting ontvangen. Als twaalfjarige knul ging Hij gehoorzaam mee van Nazareth naar Jeruzalem. Bij zijn terugkeer weer naar huis lezen we over Hem dat Hij Zijn aardse ouders onderdanig was. Zo had Hij Zijn plaats in dat Galilese gezin. “En Jezus nam toe in wijsheid en in grootte en in genade bij God en bij de mensen” (Lukas 2:52).

Grondmodel

Laat ik nog wijzen op de inhoud van het vijfde gebod – dat juist voor gezinsverhoudingen aandacht vraagt. Duidelijk blijkt dat ook in de heilige Wet van de Heere, onze God, het gezin als de kleinste cel van het volk het uitgangspunt is. “Eert uw vader en uw moeder!” zo wordt het ’t volk met nadruk voorgelouden. Dat houdt in: “dat ik mijn vader en mijn moeder, en allen die over mij gesteld zijn, alle eer, liefde en trouw bewijze, en mij hun goede leer en straf met behoorlijke gehoorzaamheid onderwerpe, en ook met hun zwakheid en gebreken geduld hebbe, aangezien het Gode belieft ons door hun hand te regeren” (Heidelbergse Catechismus). Deze verklaring zegt dus, dat het gezin en de verhoudingen daarbinnen functioneren als het grondmodel van alle gezagsverhoudingen in onze samenleving. Vanuit het gezin is de kerk ontstaan (Genesis 4:26) en tevens de overheid. “Zelfs kan en mag worden gezegd dat in het gezin het Koninkrijk van God op aarde zijn zuiverste en klaarste weerspiegeling heeft. Er wordt in de Bijbel immers gesproken over ‘onze Vader in de hemelen’, van ‘het Vaderhuis’, van ‘de kinderen des Koninkrijks’, en van Christus als ‘de Eerstgeborene onder vele broeders’” (dr. W. Aalders). Dat laat het grote belang en de hoge waarde van het gezin eens te meer zien!

In ere houden

Adeldom verplicht! Het is nogal wat om te bedenken dat de heilige en eeuwige God zó begaan was en is met het menselijke geslacht – ook nadat deze mens Zich van Hem had afgewend – dat Hij ons de orde van huwelijk en gezin heeft gegeven. Aan deze oer-ordening wil Hij Zijn zegen verbinden. Dat mag ons allen wel op het hart gebonden zijn! We constateren dat in onze samenleving het ‘traditionele’ gezin op zijn best als een cultuurgebonden fenomeen wordt gezien. Er is zelfs een trend om het traditionele gezin te beschouwen als een juk waarvan we bevrijd moeten worden. Alternatieve samenlevingsvormen, tot de meest absurde toe, hebben in wetgeving en praktijk gelijke rechten ontvangen. Ouders die optimaal thuis willen zijn om hun kinderen op te vangen en op te voeden, worden daarvoor fiscaal gestraft.

Deze ontwikkeling is deel van een diepgaande seculiere ontwikkeling: de ontkerstening van onze cultuur. Bewust onttrekt men de basale levensverbanden aan het heilzame beslag van het Woord van God. Meer dan ooit wordt dan

ook van christenouders van nu gevraagd om het grote goed van het gezin hoog te houden. Het zal betekenen dat allerlei concrete keuzen niet bepaald zullen worden door geld en genot, ambitie en carrière, eigen gevoel of meerderheidsmening, maar boven alles door het geestelijk belang van ouders en kinderen. Dat zal wellicht (financiële en andere) offers vergen. Het was de Heere Jezus Zelf die er een onschatbaar groter waarde tegenover stelde: “Zoekt eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden” (Mattheüs 6:33).

Mogen in onze bezeten en geschonden wereld de koorden van trouw en liefde binnen de gezinnen samenbinding en harmonie brengen en bestendigen. Tot zegen van kerk en samenleving. Ziende op Christus en de gemeente. “Waar liefde woont, gebiedt de HEER’ de zegen. Daar woont Hij Zelf, daar wordt Zijn heil verkregen, en ’t leven tot in eeuwigheid” (Psalm 133).

Lezen: Genesis 2:18-25

Zingen: Psalm 128:1, 2, 3

Ds. J.M.J. KIEVIET

2. De heiliging van het gezin

... maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen.

Jozua 24:15b

Oproep van Jozua

Dient u de HEERE? Dient u de HEERE met uw huis? 'Wie heeft lust den HEERE te vrezen, 't allerhoogst en eeuwig Goed?' (Psalm 25:6).

Dat dienen van de HEERE is de heilige roeping van Israël. Het volk is het beloofde land Kanaän ingegaan. Jozua is oud geworden. Hij wijst het volk op de vele weldaden die ze ontvangen hebben. Na het noemen van al die weldaden zegt hij: 'En nu, vreest den HEERE en dient Hem in oprechtheid en in waarheid; en doet weg de goden die uw vaders gediend hebben aan gene zijde der rivier en in Egypte, en dient den HEERE' (Jozua 24:14).

Ouders, die oproep geldt ook voor u! Ook u heeft veel zegeningen ontvangen, die u niet verdiende.

God is uw Schepper. Hij heeft de mens goed, volmaakt en naar Zijn beeld geschapen, in ware kennis, gerechtigheid en heiligheid. Hij heeft ons geschapen om Hem lief te hebben, te loven en te dienen. Daar ligt de oorsprong van uw verplichting om de HEERE te dienen.

Hoeveel tijdelijke weldaden heeft de HEERE u niet geschonken! Hij bracht u als man en vrouw bij elkaar. Hij gaf kinderen. Hij heeft u als gezin iedere dag onderhouden. En wat belangrijker is: Hij schonk Gods Woord. U hoort de weg der zaligheid verkondigen. Die weg is geopend door de ene Naam Die onder de hemel gegeven is tot zaligheid, Jezus Christus, de Zaligmaker. Wat een voorrecht, en tegelijkertijd, wat een verantwoordelijkheid.

Keuze van het volk

Jozua wees niet alleen op de plicht van het volk om de HEERE te dienen, hij gaf ook het voorbeeld. Met vastberadenheid geeft hij aan wat door genade zijn keuze is: 'maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen'. Het volk Israël dacht dat ze dat voorbeeld konden en wilden navolgen: 'Wij zullen ook den HEERE dienen, want Hij is onze God'. (vers 18b). Misschien denkt u hetzelfde. Maar hoor wat Jozua zegt: 'Gij zult den HEERE niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God; Hij is een ijverig God, Hij zal uw overtreding en uw zonden niet vergeven' (vers 18b,19).

Jozua's voorbeeld kan niet op eigen kracht nagevolgd worden! De wedergeboorte door de kracht van de Heilige Geest is nodig om dode zondaren inwendig te roepen, levend te maken en het geloof te schenken (Dordtse Leerregels 3/4, art.3). Dan beginnen arme zondaren God te kennen. Door de Goddelijke wet komt er kennis van ellende, zonde en schuld. Er is een hartelijke droefheid over de zonde. Dan ziet men dat men nooit God in waarheid kan dienen. Zo wordt plaats gemaakt voor Jezus Christus, de enige en volkomen Zaligmaker. Hij heeft altijd Zijn Vader gediend. Wie Hem kent en liefheeft gaat iets vertonen van het beeld van Hem die kwam om te dienen, en gaat met Jozua zeggen: 'maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen'.

Huis voor de Heere

Ouders, is uw huis een huis voor de Heere? Het is belangrijk dat een huis een warm, liefdevol thuis is. Dat is de bedding voor een Bijbelse opvoeding. Het is ook van belang dat er rust en structuur is. Dat u als ouders in liefde regels stelt en consequent bent. Dat de kinderen hun ouders liefhebben en gehoorzamen, en dat van harte.

Maar dat is niet voldoende. Is uw huis door genade ook werkelijk een huis voor de Heere? Want dat is onze plicht, zoals het de plicht was van ieder gezin in Israël tot wie Jozua sprak. Om de Heere te dienen en lief te hebben. Om Hem te eren en te vrezen. Is er liefde tot God en Zijn Woord in uw huis? Wat staat bovenaan in uw gezin?

Hoe ziet een huis als dat van Jozua eruit waar de HEERE gediend wordt? Daar woont liefde en heerst de vreze Gods. Daar staat God en Zijn Woord centraal. Zijn geboden worden gehoorzaamd. De tucht wordt met liefde geoefend. U

spreekt veel met uw kinderen over de dienst van de Heere, en over de rijkdom van Christus. U tracht hen tot Christus te brengen. U worstelt voor hen in uw gebeden. Er is eerbied. Er wordt onderwezen. Er wordt gezongen. De HEERE wordt erkend voor alle onverdiende weldaden. Gezinszonden worden beleiden. Gezinsnoden worden de Heere voorgelegd in gedurig gebed.

Nee, u kunt uw kinderen niet bekeren. U kunt uw kinderen niet het geloof geven; dat is Gods werk. 'Tenzij dat iemand wedergeboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien' (Johannes 3:3). Maar het is wel uw plicht om alles in het werk te stellen, om uw kinderen op te voeden naar de eis van Gods Woord. De Heere is gewoon door het gebruik van de middelen te werken!

Ouders, uw huis moet een huis voor de Heere zijn! U moet daarover even vastbesloten zijn als Jozua. Is dat bij u het geval?

Ouders als identificatiefiguur

De belangrijkste identificatiefiguur voor uw kinderen bent u als ouders. Zij spiegelen zich aan u. Het is daarom belangrijk dat zij kunnen merken dat u meent en doet u wat u zegt. Woord en daad horen een eenheid te zijn. Hoe kan dat in de praktijk gebracht worden?

Daarvoor is echtheid belangrijk. U maakt uw keuzes niet om wat anderen van u denken, maar omdat u ervan overtuigd bent dat het naar het Woord is. U doet dat ook door werkelijk betrokken te zijn op uw kinderen. Wees zorgzaam en heb belangstelling voor hun persoonlijke omstandigheden. Maak daar tijd voor. En tenslotte: wees volwassen! Uw kinderen hebben duidelijke leiding en sturing nodig. Sommige ouders willen geen voorbeeld zijn. Ze willen vooral zelf jong zijn en blijven. Ze identificeren zich met hun kinderen: in taalgebruik, muziekkeuze, kleding en gedrag. En hun kinderen moeten het vooral allemaal zélf weten. Ze moeten zélf kiezen. Jozua zag het anders. Zijn persoonlijke keuze was ook de keuze van zijn huis!

Het voorbeeld dat ouders geven

Woorden wekken, voorbeelden trekken. Uw gedrag is veelzeggend. U kunt tegen uw kind zeggen: God dienen is het belangrijkste in dit leven. Maar wat staat bij u zelf op de eerste plaats? Is dat God of de wereld? Praat u de meeste tijd over het nieuws, over uw werk, over geld en goed? Of spreekt u goed van de Heere?

Misschien houdt u uw kinderen voor: besteed je tijd nuttig. Een goede raad! Maar doet u dat zelf ook? Of bent u meestal erg druk met uw werk, of altijd online? Treffen uw kinderen u wel eens aan lezend in de Bijbel, of op uw knieën in een binnenkamer?

U houdt hopelijk uw kinderen voor dat zondag de dag des Heeren is. Maar dient u zélf de Heere op die dag? Merken uw kinderen dat u die dag liefhebt? Of is het een slaap- en sleurdag?

Er is zoveel meer. Hoe gaat u als man en vrouw met elkaar om? Hoe spreekt u over gezagsdragers? Toont u zelfbeheersing? Hoe gaat u om met onrecht dat u wordt aangedaan? Hoe besteedt u uw geld? Wat doet u voor uw naasten? Hoe eerlijk bent u? U spreekt door uw hele doen en laten, en dat spreekt boekdelen voor uw kinderen!

Bezwaren die kunnen rijzen

Er kunnen veel bezwaren zijn. We noemen er enkele.

'De Bijbel is zo moeilijk voor de kleine kinderen'. Lees de Bijbel en leg hem uit. Houd het eenvoudig. U leert uw kinderen praten en lopen; dat gaat ook moeilijk; toch gaat u door. Hoeveel moeite doet u voor de geestelijke belangen van uw kind? 'Voed ze op in de lering en vermaning des Heeren' (Efeze 6:4). Ze zijn maar één keer jong. Woeker met de tijd!

'Als ik mijn kinderen zo strak opvoedt, dan worden ze later misschien goddeloos'. Uw kinderen zijn al goddeloos. Ze komen als kinderen des toorns op de aarde. Daarom is het zo nodig om ze te leiden en te bewaren, zo veel in uw vermogen ligt. Wie weet of de Heere uw geringe pogingen wil zegenen tot zaligheid van uw kinderen.

'Het kost zoveel tijd. Wanneer moet ik het dan doen?' Daarom is regelmaat zo belangrijk in uw gezin. Maak er tijd voor vrij.

De huizen van Lydia en de stokbewaarder

In Handelingen 16 lezen we kort na elkaar twee opmerkelijke bekeringen: van Lydia en van de stokbewaarder. Hoewel er grote verschillen zijn in de wijze waarop zij bekeerd werden, vertonen ze grote overeenkomsten in hun vrucht. Over Lydia wordt geschreven: 'En als zij gedoopt was en haar huis' (vers 15a). En van de stokbewaarder wordt vermeld: '... en verheugde zich dat hij met

al zijn huis aan God gelovig geworden was' (vers 34b). Hun beider huis werd een huis van de Heere! Beiden werden met hun huis gedoopt, en daarmee aan de Heere geheiligd. We wensen dat de Heere zo velen van u bekeert. En vele gezinnen maakt tot huis voor de Heere. Ouders, vraag om licht en wijsheid, vraag om bekering van uzelf en de kinderen. Vraag om het onderwijs van de Heilige Geest, zodat u de Drie-enige God met uw hart mag kennen, liefhebben en dienen.

Lezen: Jozua 24:13-28

Zingen: Psalm 25:6, 86:6

DS. D.E. VAN DE KIEFT

3. Onderwijs in het gezin

En gij zult ze uw kinderen inscherpen, en daarvan spreken, als gij in uw huis zit, en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat.

Deuteronomium 6:7

Inscherpen

Inscherpen. Dat woord valt op in de tekst. Dat is wat men in Israël deed als men iets in steen uithakte. Dat gebeurt niet met één klap van een grote hamer. Dan schiet de beitel weg en de scherven vliegen rond. Nee, inscherpen gebeurt door consequent en rustig met een kleine hamer op de beitel te blijven tikken; de beitel iets verzetten en weer zachtjes tikken. Zo is het onderwijs in het gezin geen zaak van één keer met harde stem zeggen hoe het is en hoort. Dat doet meer schade dan goed. Onderwijs in het gezin is voortdurend en trouw volhouden. Iets van de lange adem dus.

Het gezin

We kijken eerst even naar het verband waarin dit onderwijs staat. In vers 4 valt op, dat Mozes het tot Israël heeft over 'onze HEERE'. Onderwijs in het gezin gebeurt in de bedding van het verbond, want Hij is onze God. Daarna vermaant Mozes de Israëlieten in vers 5-6 dat zij de HEERE lief zullen hebben en Zijn woorden koesteren. En die liefde tot God en Zijn Woord moet uitgedragen worden. En wel allereerst tot 'uw kinderen'.

De eerste roeping voor dit onderwijs ligt dus in het gezin. Uiteraard daarin bijgestaan door gemeente en christelijk onderwijs. In de eerste Bijbelboeken komen we een paar maal een zinsnede tegen in deze trant: "En wanneer uw kinderen vragen zullen..." (Exodus 12:26, Jozua 4:21). Opdat de ouders zullen vertellen en onderwijzen.

Gods daden

Een duidelijke opdracht hiertoe vinden we ook in Psalm 78. Hier wordt de geschiedenis van Israël wordt bezongen en klinkt de opdracht om deze door te blijven geven aan volgende geslachten. De geschiedenis van Gods daden is sindsdien verder gegaan. In het verdere van de Bijbelse geschiedenis, in de kerk-geschiedenis, de zendingsgeschiedenis, de geschiedenis van de vervolgde kerk, de geschiedenis van de gemeente waar we toe behoren. Misschien weet u ook van Gods daden in het leven van uw voorgelacht. Stof te over om door te geven!

Moeder Eunice

Een leerzaam voorbeeld vinden we in het gezin waar Timotheüs in opgroeide. We weten dat zijn moeder Eunice heette en zijn oma Lois (2 Timotheüs 1:5). Eunice was een gelovige Joodse vrouw, maar haar man een (ongelovige) Griek (Handelingen 16:1). We nemen aan dat zij getrouwd waren toen ook Eunice nog geen kennis had van de Heere Jezus. De invloed van de Griekse vader was zodanig dat Timotheüs niet besneden was. Het was dus bepaald geen ideaal voorbeeldgezin.

Evenwel, Gods eigen Woord had in dat gezin een plaats, en dat is een kracht Gods tot zaligheid. Eunice kwam tot persoonlijk geloof. Laat het de grote klem zijn voor elke vader en moeder om Hem te (leren) kennen. Het verlangen daarnaar proeven kinderen – evenals het ontbreken van dat verlangen! Verder, terwijl Eunice geen steun had van haar man, kreeg ze die des te meer van haar moeder, Lois. Mooi als ook grootouders zo hun plaats mogen hebben in de christelijke opvoeding, meebiddend, ondersteunend en soms ook iets overnemend.

Van kinds af aan

In 2 Timotheüs 3:15-16 schrijft Paulus enkele dingen over de opvoeding. Allereerst dat Timotheüs van kinds af aan de heilige Schriften heeft geweten. Van kinds af aan. Eunice is er jong mee begonnen. Ze kende Spreuken 22:6 blijikbaar. Want de boosheid van het kinderhart is er vanaf het eerste begin. En de duivel wacht niet om zijn invloed uit te oefenen en zijn zaad te zaaien in een akker die dat graag opneemt. Daarom kan het onderwijs van Gods daden in de opvoeding niet wachten!

Die eerste beginselen moeten eenvoudig zijn. We beginnen bij een kind niet met het verschil tussen infra- en supralapsarisme in de uitverkiezing, of met Hooglied of Openbaringen. Nee, begin bij het begin. En tegelijk: wel waar en zuiver. Vergelijk het eens met rekenen. In groep 3 beginnen we niet met kwadraten en derdemachtswortels, maar met $1+1=2$. Maar we leren het dan wel goed. Niet $1+1=3$. Want als een kind de eerste beginselen niet goed leert, werkt dat overal in door. Als het denkt dat 1 plus 1 3 is, kan het ook nooit staartdelingen goed oplossen. Een kind zuigt alles in als een spons. Dus: laten we het kind leren naar de eis van Gods weg; niet wat het kind leuk vindt, maar wat Gods eist in Zijn Woord.

Spurgeon houdt ons voor (in: *Rondom de schaapskooi*) om een kind te leren wat zonde en vergeving is. Dus: als het liegt, steelt, plaagt, zeg dat het zonde is. Zeg dat dat in de aard van het kind zit. Zeg dat het heel erg is, dat God daarover toorn. Vergoelijk dat niet, lach er niet om. Als het begin verkeerd is, werkt dat later overal in door. En leer het kind vergeving. Dat dat een geestelijke vorm van ruilen is: jouw straf neemt Jezus, Zijn volmaaktheid en verdienste geeft Hij jou. Leer dat. Want als het begin verkeerd is, werkt dat overal in door. Leer het kind dat er de Vader is, de Zoon en de Heilige Geest en wat Hun specifieke werkzaamheden zijn. Leer het kind het grote hoofdschema: de schepping, de zondeval, Jezus als de tweede Adam, en de wederkomst met daarna de nieuwe hemel en de nieuwe aarde of de hel. Als het begin niet zuiver is, werkt dat overal in door. Naar de eis van Gods weg, van Zijn Woord en waarheid.

Al de Schrift

Vervolgens schrijft Paulus, dat van de heilige Schriften geldt dat al de Schrift van God ingegeven is. Heel de Bijbel dus. Alle Bijbelboeken, alle Bijbelverzen. U zou het kunnen vergelijken met een legpuzzel van 1000 stukjes. Dan moet u er niet maar 300 aanleggen, dan kun je niet zien wat het moet voorstellen. Laten we van de Bijbel dan ook niet maar 300 bladzijden (van de ongeveer 1000) lezen en de rest overslaan ('zo onbekend, zo moeilijk, zo eentonig'). Lees Leviticus met uw gezin en u leert hen hoe zorgvuldig God gediend wil worden. Lees Spreuken met uw gezin en u leert hen hoe God spreekt over seksualiteit. Lees Jeremia met uw gezin en u leert hen hoe volhardend de HEERE blijft roepen tot bekering. Lees de Romeinenbrief met uw gezin en u leert hen

Gods verkiezing en Zijn weg met Israël. Als we alleen de bekende en ‘mooie’ gedeelten lezen kunnen we een heel verkeerd beeld van God overdragen en een heel beperkt zicht op de wil van God doorgeven.

Heilige Schriften

Verder noemt Paulus de Bijbel ‘heilige’ Schriften. Heilig, bij God horend, helemaal vanuit de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Laten we daarom eerbiedig zijn tijdens het Bijbellezende. En daarin soepel consequent zijn naar onze jongere kinderen toe. Soepel: vindingrijk om het eens iets anders te doen. Consequent: ze merken dat Bijbellezende onopgeefbaar is voor papa en mama. Laten we ook nooit lacherig doen over stukjes uit de Bijbel, in de trant van: ‘Och ja, Paulus was nu eenmaal niet getrouwd, dus die wist ook niet hoe dat ging.’ Gods heiligheid zou je met stroom kunnen vergelijken: stroom kan voor veel goeds zorgen, maar bij onverstandig gebruik geeft het kortsluiting, is het dodelijk. De omgang met de Bijbel is ten voordeel of ten oordeel, één van beide.

Tot zaligheid

We lezen ook dat Paulus in deze verzen zegt dat de Bijbel wijs kan maken tot zaligheid door het geloof dat in Christus Jezus is. Wijs maken, want we zijn van nature dwaas. Het gaat in de Bijbel niet om normen en waarden. Het gaat om zaligheid, dat is: eeuwige redding, verlossing van het eeuwig verderf. Het gaat in de Bijbel niet alleen om een serie waarheden en feiten, het gaat bovenal om de Persoon van de Zaligmaker: Christus Jezus. De Bijbel kan wijs maken tot zaligheid. Kan, er staat niet dat dit altijd en vanzelfsprekend gebeurt. Nee, dit kán, en dat wil ons ertoe brengen om het onderwijs in het gezin met gebed en smeking te omringen. Ziende op de HEERE, de God van het verbond.

Praktische aanwijzingen

Hoe zou je dit onderwijs vorm kunnen geven?

1. Neem dagelijks vaste tijden om uw gezin voor te gaan.
2. Laat de zondag een speciale plaats hebben. Lees hen zeker op deze dag voor. Kinderen houden van voorlezen, zelfs pubers (meer dan ze willen toegeven soms).
3. Lees de Bijbel en niet alleen een kinderbijbel. Lees ook héél de Bijbel, te beginnen met complete Bijbelboeken.
4. Leer uw kinderen minstens drie keer per dag uit de Bijbel te lezen en laat hen nooit zonder Bijbel lezen en gebed de deur uitgaan. Sta er zo nodig ook zelf vroeg voor op.
5. Leer kinderen de dag met de Bijbel af te sluiten.
6. Probeer minstens één keer per dag als hele gezin godsdienstoefening te houden. Voor de één misschien als begin, voor de ander als eind van de maaltijd, maar toch: met z'n allen.
7. Zing met het gezin. Zingen is tot Gods eer, samenbindend én helpt onthouden (inscherpen!).
8. Bereid u voor op het Bijbellezende, zodat u wat (achtergrond)informatie hebt bij het te lezen gedeelte.
9. Lees voor uit Gods daden in de geschiedenis: Bijbelse, kerk-, zending-, vervolgings-, familiegeschiedenis.
10. Laten er voorwerpen in huis zijn die vragen kunnen oproepen bij kinderen, zoals een doopkaart, een uitgesneden (trouw)tekst, een kaart met een jaartal.

De Heere geve Zijn zegen erover.

Lezen: Deuteronomium 6:4-7, 2 Timotheüs 1:1-5 en 3:14-17

Zingen: Psalm 78:2,3

Ds. D. BREURE

4. Zegen vanuit het gezin

En Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken; en wees een zegen!

Genesis 12:2

Wat is het rijk om een gezin uit Gods hand te ontvangen. Een vader en moeder kunnen zich, met hun kroost aan tafel, rijk gezegend voelen. Vooral als die kinderen (zij het onvolmaakt) gaan in de weg van de Heere. Maar voor wie is die zegen?

Het is niet Gods bedoeling die zegen voor onszelf te houden. In de eerste plaats keert Gods zegen bij Hem terug: ‘Want het is alles van U, en wij geven het U uit Uw hand’ (1 Kronieken 29:14). Maar vervolgens delen anderen in de zegen. Zo ging het bij Abraham. Hij kreeg de opdracht om tot zegen te zijn. Dat kon hij slechts, als hij eerst zelf een zegen ontving bij God vandaan. Maar toen kon hij ook niet meer anders. Hij kreeg een zoon, een gezin, nageslacht. Dat is tot zegen geworden voor zijn omgeving, ja voor heel de wereld. Bij Abraham op een unieke manier, namelijk door zijn grote Nazaat, Jezus Christus (Galaten 3:14), maar zo iets geldt breder: wie in zijn gezinsleven gezegend wordt, is geroepen om die zegen te delen. Hoe dan?

Een gezin in Bethanië

Een aansprekend voorbeeld lezen we in de Evangelien. De Heere Jezus bezat zelfs niets om Zijn hoofd op neer te leggen (Mattheüs 8:20), dus is Hij afhankelijk van de gastvrijheid van anderen. Als Hij in de buurt van Jeruzalem komt, neemt Hij met Zijn discipelen nog wel eens Zijn intrek bij een bevriende familie: Martha, Maria en Lazarus in Bethanië. Ondanks Zijn gezelschap is Hij daar welkom. Vooral voor Martha is geen moeite te veel om te zorgen voor een gastvrij onthaal (Johannes 12:2). Jawel, daarbij draaft ze wel

door (Lukas 10:40-41), maar haar gastvrijheid staat buiten kijf. Wat een voorrecht voor de Heere en Zijn discipelen!

Hoe komt Martha zo ver? Ze weet, dat het niet vanzelfsprekend is. Haar gezinsleven is ruw verstoord geweest. Haar man Simon (Mattheüs 26:6) is namelijk melaats geworden, en dat betekende: hij moest het huis uit. Zo leefde Martha als een getrouwde weduwe. Totdat Jezus in hun leven kwam en door Zijn genadige kracht haar man genas. Simon en Martha mochten elkaar uit Gods hand weer ontvangen, en nooit hebben ze de genade van de Heere kunnen vergeten.

Dit zal de diepste drijfveer geweest zijn om zo'n groot gezelschap te ontvangen. Maar er is nog iets. Ook Martha's broer en zus woonden bij haar in. Ongetrouwde volwassenen – dat was iets ongewoons in die cultuur. Dan zal er iets met ze aan de hand geweest zijn. Nu valt in de Evangelien op, dat we Lazarus nooit en Maria slechts één keer horen spreken. En dat ene woord van Maria (Johannes 11:32) was exact hetzelfde als dat van Martha. Deze gegevens doen vermoeden, dat Lazarus en Maria ‘eenvoudigen van geest’ waren. Dan heeft Martha dus al van jongs af aan met gebrokenheid kennis gemaakt. Zij kende niet het ‘perfecte’ plaatje van een vader, een moeder en een stel gezonde kinderen. Ze is er mee opgegroeid, dat mensen afhankelijk zijn van elkaar, dat er mensen zijn die een beroep doen op je hart en huis en handen.

Gebroken werkelijkheid

Misschien ligt hier wel een grote haper in onze gezindte. Orthodoxe christenen hebben het over het algemeen goed. Een goed inkomen, een veilige omgeving, ‘hele’ gezinnen. ‘Huisje, boompje, beestje, kinderen.’ We wéten wel dat het niet overal zo is, maar eigenlijk rekenen we er wel mee. Dat het ook bij ons thuis allemaal zo perfect niet is, vertellen we liever niet tegen anderen. En dat er bevolkingsgroepen zijn die dit amper of niet kennen, daar sluiten we liever onze ogen voor. Want het is zo veilig om het perfecte plaatje overeind te houden.

Soms moet je mooie gezinsleven in duigen vallen voordat je ogen ervoor open gaan. Of de Heere moet iemand op je weg brengen die de gebrokenheid voelbaar maakt. Of – en dat is hoofdzaak – de Heilige Geest zegent het onderwijs vanuit het Woord, waardoor de nood van de wereld op je hart gebonden

wordt. Daardoor ga je het uitzonderlijke zien van de zegen van een gezin, en wat een voorrecht het is om te kunnen géven.

Dat brengt je tegelijk bij je gebrek. Want hoe veel je ook hebt, tot het echte geven ben je niet in staat. We hebben innerlijke gaven nodig. Die moeten (ook gedurig) geschonken worden. Leven van het gegevene, om te kunnen geven. Uit Christus, door de Heilige Geest, en achter Hem aan. ‘Want gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden’ (2 Korinthe 8:9). En dan ook: ‘God is machtig alle genade te doen overvloedig zijn in u’ (2 Korinthe 9:8).

Gezin in de samenleving

Hoe kan een gezin voor anderen tot zegen zijn? Denk aan Abraham: de volkeren die in zijn zaad gezegend zouden worden, waren heidenen die God niet kenden. Christus kwam als ‘een Licht tot verlichting der heidenen’. En zo gold het ook voor heel Israël (Zacharia 8:23). Doordat heidenen die God niet kenden in het voorbeeld van Israël een ander leven zouden ontwaren.

Wij leven steeds meer in een situatie van heidendom. In een seculiere samenleving krijgen christenen een nieuwe roeping. Zeker in onze samenleving, waar zo ontzaglijk veel gebroken gezinnen zijn. Een paar jaar geleden ontvingen we een gescheiden man met zijn dochtertje op bezoek. Hij at bij ons mee en bleef koffie-drinken. Hij wist niet wat hij meemaakte. Niet dat ons gezin zo bijzonder is, maar hij was eenvoudigweg nog nooit in een ‘gewoon’ christelijk gezin geweest...

Dus het gezin-zijn op zich is al een getuigenis. Waar de vader en moeder elkaar trouw zijn en waar meerdere kinderen zijn (‘zijn die van dezelfde vader en moeder?’ vragen mensen soms verbaasd). Waar iedereen tegelijk aan tafel zit en waar de kinderen met elkaar (buiten)spelen (inclusief ruzie...). Het kan haast niet missen of er komen vragen. Laat dan het verlangen zijn, dat die vragen een aanloop mogen vormen om te spreken over het Antwoord, Jezus Christus!

In nog veel andere opzichten kun je tot zegen zijn. Kinderen kunnen een oudere buurvrouw helpen, een moeder die inmiddels vijf keer ervaring heeft met opvoeden kan adviezen geven aan een alleenstaande moeder, soms is er de mogelijkheid voor pleegzorg.

Gezin in de kerk

Het voorbeeld van Martha toont, dat een gezin ook een gastvrije plaats kan zijn voor ‘huisgenoten des geloofs’ (Galaten 6:10). Wat mooi om eenzamen niet alleen bij hen thuis te bezoeken maar ook in eigen huis te ontvangen. Om in de moeilijkheden die er ook (zo veel!) in de kerk zijn elkaar tot steun te zijn. Om misschien een jongen uit een gebroken gezin regelmatig op te vangen.

De kerk is bij uitstek de plaats waar we zouden kunnen oefenen met omzien naar elkaar. In de vorige hoofdstukken ging het over ‘het gezin als kerk in het klein’. Hier gaat het om ‘de kerk als gezin in het groot’. Er zijn ontroerende getuigenissen van mensen met homoseksuele gevoelens die de Bijbelse weg wilden gaan en dus niet tot een huwelijk kwamen. Zij misten niet het meest de seksualiteit maar de geborgenheid. En daarin mocht de gemeente voorzien! Er waren gezinnen die als een thuis voor hen waren. In het gezin van Martha woonden twee ‘singles’: Maria en Lazarus. In andere gezinnen kunnen singles ‘kind aan huis’ worden! Niet omdat zij zielig zijn, maar omdat ze evenals ieder ander echte verbondenheid nodig hebben.

Daarvoor is het nodig, echt aan anderen te denken. Zo vaak gaat het op een verjaardag of in de pauze van de vrouwenvereniging over kinderen en kleinkinderen. Soms zo ik-gericht, dat er geen plaats lijkt voor hen die minder ‘geslaagd’ zijn. Vertel daarom minder uw eigen verhaal en wees oprecht belangstellend naar dat (misschien wel veel eerlijkere) verhaal van de ander!

Voor wie weggelegd?

Zijn nu, in deze bijdrage, toch niet de ‘gewone’ gezinnen de standaard? Inderdaad, vanwege de thematiek van dit boekje is dit hoofdstukje geschreven met het oog op gezinnen. En in deze uiteenvallende samenleving is een gezin een bijzonder getuigenis. Tegelijk is gastvrij-zijn juist voor een ieder weggelegd. Misschien soms wel juist voor hen voor wie een gezin niet zo vanzelfsprekend is. Martha zelf had vermoedelijk geen kinderen en juist daardoor ruimte over. De ongetrouwde Maria maakte door haar ongekunstelde gedrag het huis van Martha tot zo’n liefdevolle plaats. En omdat in Lazarus’ leven het werk van Christus zichtbaar was, kwamen de mensen hem opzoeken (Johannes 12:9). In de gemeente telt de één niet meer mee dan de ander. Het grootste wat wij te bieden hebben is liefde, en die liefde heeft niemand van zichzelf. ‘Geliefden!

Laat ons elkander liefhebben, want de liefde is uit God' (1 Johannes 4:7). De één heeft een groot gezin, de ander een groot huis, een derde een groot hart. Dat laatste is het mooiste van alles en weerspiegelt het meest Gods evenbeeld (Psalm 103:13).

Lezen: Galaten 6:1-10

Zingen: Psalm 146:3, 7

DS. M. VAN REENEN

5. Verwording van het gezin

Ik, de HEERE uw God, ben een ijverig God, Die de misdaad der vaders bezoekt aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde lid dergenen die Mij haten.

Exodus 20:5

Verwachting

Wat een blijdschap en dankbaarheid geeft het in het hart als de Heere het huwelijk wil zegenen met het geschenk van kinderen. Wat een gebeden zijn er geweest voor het ongeboren kind in de moederschoot (of gold dat voor u niet?). Wat een goede voornemens kunnen ouders hebben na de geboorte van hun kind. We proberen onze kinderen op te voeden naar wat we de Heere beloofd hebben bij de Heilige Doop. In de gedachten heeft een ieder de hoop dat het goed zal gaan in het gezin. We voeden onze kinderen toch niet op met als doel dat ze de dienst van de Heere vaarwel zeggen? Dat het bij anderen mis kan gaan, dat zien we om ons heen gebeuren. Echter, we hopen en bidden dat ónze kinderen het spoor niet verlaten zullen.

Wat een fijne tijd is het als de kinderen nog klein zijn. Ze zijn nog zo afhankelijk en ontvankelijk voor Gods Woord. We zouden wensen dat het altijd zo zou blijven. Maar kleine kinderen worden groot en bij het groter worden kan er veel gaan veranderen. Het blijft in het gezin vaak niet zoals het was. Onze verwachting wordt in veel gevallen getemperd. Soms blijft er zelfs niets van over. Wat kan één van de oorzaken zijn van het verval, de verwording, in ons gezin? Verslapping in de opvoeding.

Verslapping

We weten dat alle moeite, verdriet en zorgen komen door de zonde. De gebrokenheid, ook van het gezinsleven, is een vrucht van onze val in het paradijs. Het is goed om dat in algemene zin te geloven, maar wat is het soms pijnlijk,

om dat ook heel concreet te moeten inzien. Sommige ouders lopen met een deels onterecht schuldgevoel rond, omdat ze alles aan zichzelf wijten. Andere ouders echter lopen juist om hun eigen schuld heen. Laten we daarom eens kijken naar een voorbeeld in Gods Woord, waar een gezin in verval is geraakt. We zien daar een vader, een man die ook priester is. Zijn naam is Eli. Hij mocht de Heere dienen in de tabernakel. We zouden denken: bij een man als Eli kan het toch niet misgaan? Maar als we 1 Samuel 2 lezen, dan lijkt de opvoeding mislukt. We lezen daar bedroevende dingen. De zonen van Eli worden kinderen Belials genoemd. Belial betekent: een mens die onder geen wet of tucht wil buigen. De zonen van Eli kenden de Heere niet. Ze zijn dus niet gegaan in het spoor van hun vader.

Misschien is het beeld van Eli's zonen in een bepaald opzicht ook wel het beeld van ons gezin. Steeds meer hebben de kinderen de regie over genomen. Ze gaan zelfgekozen wegen. Wat een verdriet geeft het als ouders hun kinderen afscheid zien nemen van Gods Woord en van de kerk.

Eli hoorde van de zonden van zijn zonen. Hij heeft nog geprobeerd om hen ter verantwoording te roepen. Maar zij luisterden niet naar hun oude vader. Eli heeft wel tot hen gesproken, maar niet indringend genoeg. Hij heeft niet volhard om zijn kinderen van de zonden af te houden. Hij eerde zijn zonen meer dan de Heere (2 Samuel 2:29). We zouden zeggen, Eli probeerde de vrede te bewaren ten koste van Gods geboden. Dat is het diepste probleem: als de Heere niet de hoogste plaats heeft in ons hart.

'Goed voorbeeld doet goed volgen' geldt maar ten dele, maar slechte voorbeelden doen wel slecht volgen – omdat de slechtheid aansluit bij het zondige (kinder)hart. Enkele vragen die we onszelf moeten stellen: "Welk voorbeeld geven wij aan onze kinderen? Kunnen wij onze kinderen jaloers maken met ons leven met de Heere? Zien onze kinderen dat het ons ernst is waarom we waarschuwen tegen de zonden?"

Wellicht herkent u het. Het verval gaat niet in één keer. We waarschuwen wel maar niet indringend genoeg. Of we gaan over tot zwijgen. We hebben de oudste kinderen strenger opgevoed dan de jongere kinderen. Of we laten gedurende het opgroeien de teugels vieren. Wat kunnen we toegeeflijk worden. Misschien uit moedeloosheid: we zien het niet meer zitten het 'gevecht' aan te gaan. Misschien uit gemakzucht: we doen liever leukere dingen. We

laten zaken toe waarvan ons geweten zegt dat het niet goed is, maar we voeren niet meer de strijd tegen de zonde bij onszelf en onze kinderen. Het gevolg daarvan is dat ons gezin in verwording, in verval raakt.

Verantwoordelijkheid

Wat moeten veel ouders teleurstellingen en verdriet ervaren als hun gezin in verval raakt. Vele vragen kunnen op ons afkomen: Waar zijn we in gebreke gebleven? Hebben we gezwegen waar we hadden moeten spreken? Gesproken waar we beter even hadden kunnen zwijgen? Wat hebben we nu verkeerd gedaan? Vooral als we zien dat het bij anderen allemaal goed lijkt te verlopen, kunnen zoveel vragen ons bezetten. Zijn wij als ouders niet zelf de oorzaak dat ons gezin niet meer is zoals wij het hadden verwacht, gedacht en gehoopt? Nee, we moeten ook weer niet onszelf van alles de schuld geven. De wereld om ons heen trekt, en er zijn zó veel moeilijke vragen in deze tijd. Vroeger groeide de jeugd op in een christelijke omgeving, dat is niet meer zo. Onze kinderen kunnen vrienden krijgen op wie wij totaal geen grip hebben. Zeker als ze ouder worden dragen onze kinderen ook een eigen verantwoordelijkheid (Deuteronomium 21:18). Er zijn zo veel dingen die we niet in de hand hebben... Daarom spreekt de Heere de kinderen ook persoonlijk aan: 'Eert uw vader en uw moeder!'

En toch! Wat een tekort moet er ervaren worden. Het is zo nodig de diepe les van Job te leren: "Wie zal een reine geven uit een onreine? Niet één!" (Job 14:4). Dat geldt voor iedere ouder. Onze zonden geven we ook mee aan onze kinderen. We hebben hoofdzakelijk geschreven voor situaties waarin het niet goed gaat in ons gezin. Als het nu uiterlijk wel goed gaat, hebben we het dan ook goed gedaan? Laten we onszelf niet op de borst slaan. Er valt in ons niet te roemen. Er zijn vele momenten dat we onszelf terug zien in de zonden van onze kinderen. Laat het diepe besef toch doordringen dat het niet alleen gaat om uiterlijke opvoeding. Hoe schoon de buitenkant van ons gezin dan ook mag zijn. Waar voeden we onze kinderen voor op? Voor alles en nog wat aangaande het hier en nu? Ook voor onze kinderen wordt het eeuwigheid. Laat dat onze grootste zorg zijn.

Vertrouwen

Veel ouders hebben het moeilijk in de opvoeding. We leven in een tijd waarin we allemaal, maar in het bijzonder onze kinderen, omringd worden door verleidingen. Een groot deel van de kinderen leeft in twee werelden. Van buitenaf worden er zoveel vurige pijlen gericht op het gezinsleven. Waar liefde is probeert de duivel alles te verwoesten.

Om nu onze kinderen op te voeden zoals de Heere van ons vraagt, daar is veel wijsheid en tact voor nodig. Laat daarom ons gebed zijn: “Heere, wijs mij toch Uwe wegen, die Gij wilt dat ik zal gaan.” Om nu ook in de opvoeding ons vertrouwen alleen op de Heere te stellen.

Veel ouders die al oudere kinderen hebben zullen bij het terugzien ontmoedigd zijn over het gezin: het is toch zo heel anders gegaan dan gedacht. Wat is dan nodig? Dat we met onze zorgen en onze kinderen bij de Heere terecht komen. Dat we onze kinderen mogen (blijven) opdragen aan de Heere. Dan mogen we onze kinderen niet de deur wijzen als ze de Heere hebben verlaten. Wat een mooi voorbeeld geeft daarvan de vader van de verloren zoon, in de gelijkenis die de Heere Jezus vertelt (Luk. 15)! Zoek ook die liefde bij de God aller genade!

Laat ze uw liefde voelen, maar niet door de zonde goed te praten. Probeer te blijven waarschuwen. Laat voor ons niet gelden wat er staat van Eli: “Zo heeft hij hen niet eens zuur aangezien” (1 Samuël 3:13). Laat dat een les zijn voor alle ouders. Heb uw kinderen hartelijk lief, maar de Heere bovenal.

Is uw gezin in verwording geraakt? Weet u niet wat er van uw gezin terecht moet komen? Wat bij de mensen onmogelijk is dat is nu mogelijk bij God. Dezelfde God Die onze kinderen het tijdelijk leven schonk heeft alles wat nodig is om hun het eeuwige leven te geven.

Lezen: 1 Samuël 2:12-36

Zingen: Psalm 103:7, 9

DS. A.J. VAN WINGERDEN

6. Breuk in het gezin

“Dat niemand trouweloos handele tegen de huisvrouw zijner jeugd...”

Maleachi 2:15b

De grondwet van huwelijk en gezin is: “Daarom zal de man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aankleven, en zij zullen tot één vlees zijn” (Genesis 2:24, zie ook Mattheüs 19:5 en Efeze 5:31). De heilige God gaf deze in drievoud te verstaan aan het menselijk geslacht voor alle tijden en alle plaatsen. Als met Zijn eigen hand brengt Hij – nog steeds! – man en vrouw samen, en verbindt ze in de heilige band van het huwelijk.

Door middel van deze inzetting verleent Hij geborgenheid en veiligheid aan echtgenoten met – als zij die ontvingen – hun kinderen. Wat een groot goed is zo’n huwelijks- en gezinsverband. Man en vrouw ontvangen elkaar van de Heere, en als bekroning geeft Hij de kinderzegen. Hoewel er ook huwelijken zijn waaraan de Heere deze zegen heeft onthouden, ook dan is de echtvereniging bedoeld voor de gehele tijd zolang beide partners leven. “Waar werd oprechter trouw dan tussen man en vrouw ter wereld ooit gevonden. Twee zielen gloënde aaneengesmeed, of vast geschakeld en verbonden in lief en leed” (Vondel).

David en Bathseba

Toch zien we alle eeuwen door, dat deze vereiste en beloofde trouw niet altijd in praktijk wordt gebracht. Dat was al zo in Bijbelse tijden. Ja, zelfs in het leven van Bijbelheiligen. Neem nu David, een door de Heere begenadigd zondaar, ‘man naar Gods hart’ zelfs. Een mens die op veel momenten in zijn psalmen blijk geeft van zijn liefde voor de Heere en Zijn dienst. Hij bezingt Zijn verhouding tot de Heere als die van een schaap, behorend tot Zijn kudde. “De Heere is mijn Herder... Immers zullen mij het goede en de weldadigheid

volgen al de dagen van mijn leven” (Psalm 23). En nu is het deze zelfde David die in een grote zonde valt (2 Samuël 11).

David heeft Michal, de dochter van koning Saul, tot vrouw. Desondanks laat hij Bathseba, de vrouw van Uria, bij zich halen en gaat met haar om als ware zij zijn wettige vrouw. Daarmee overtreedt David welbewust het gebod dat de Heere heeft gegeven: “Gij zult niet echtbreken!” De koning luistert meer naar de stem van zijn zondige begeerten dan naar het ernstige en heilzame gebod van de Heere. Het vervolg van de geschiedenis toont aan dat deze ontrouw zeer ernstige gevolgen kreeg: voor David zelf, voor het huwelijk van Bathseba, ja voor het hele volk waarover David koning was.

Echtbreuk

Wie op dit punt de Bijbel leest zoals zij gelezen wil worden, komt tot geen andere conclusie dan dat de Heere het verbiedt de huwelijksverbintenis van man en vrouw te breken. Van echtbreuk is sprake wanneer één van de partijen seksueel contact heeft met een ander dan de eigen man of vrouw. Wie als gehuwde in deze zonde valt, of zelfs in zo’n ongeoorloofde verhouding leeft, maakt zijn/haar huwelijk stuk. Het zevende gebod is dan ook bedoeld als een beschermend schild van de Heere over huwelijk en gezin. Wat vrijheid lijkt te zijn is in wezen het zich laten ketenen in de boeien van een ongeoorloofde seksuele slavernij. Het gaat in dit gebod om het heilig houden van het huwelijksverbond. De Heere Zelf heeft door Zijn eigen hand déze man en déze vrouw aan elkaar gegeven en aan elkaar verbonden. Daar mag geen ander tussen komen. De intieme levenssfeer van het eigen huwelijk en gezin moet gesloten blijven voor een ander. Wie deze grenzen doorbreekt, maakt veel kapot bij zichzelf en bij de ander.

Echtscheiding

Echtbreuk en echtscheiding blijken in de praktijk nauw samen te hangen. Veelal is het eerste de aanleiding tot het tweede. Hoewel er ook andere redenen tot het uiteengaan kunnen zijn. In de tijd van de profeet Maleachi bleek de verbreking van de huwelijksband een veel voorkomende volkszonde te zijn. De profeet stelt het in naam van de Heere aan de kaak. Het volk vraagt zich af hoe het toch komt dat de Heere hun offers niet wil aannemen. ‘Is er geen

oorzaak?’ vraagt de profeet. Die is er wel degelijk! De Heere is getuige tussen u en de vrouw van uw jeugd. U handelt trouweloos tegen haar, en dat terwijl zij toch uw metgezellin en de vrouw van uw huwelijksverbond is... Het vermaan van de Heere door middel van de profeet is heel duidelijk: “Dat niemand trouweloos handele tegen de huisvrouw zijner jeugd!” (Maleachi 2:15). Trouw moet blijken! Enkele eeuwen later sprak de Heere Jezus geen andere taal: “Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheid de mens niet” (Mattheüs 19: 6).

Huwelijks(on)trouw

In de westerse samenleving van de 21e eeuw gooien het Bijbelse huwelijk en het klassieke gezin geen hoge ogen meer. Velen kiezen voor een alternatieve samenlevingsvorm. Of komen er openlijk voor uit dat ze er losse seksuele contacten op na houden. In een dergelijk seculier klimaat wordt ook het uit elkaar gaan van gehuwden niet meer als opzienbarend ervaren. Ieder individu heeft immers recht op eigen keuzen en daarom op zelfgekozen contacten. Verandering van spijs doet eten... Tot ‘second love’ wordt openlijk uitgenodigd.

Toch moeten we een breuk in huwelijk en gezin als een ramp blijven beschouwen. De mentale impact op de scheidenden is doorgaans veel groter dan tevoren vermoed. En wat te denken van de emoties van de (eventuele) kinderen? Bij een scheiding zijn zij vrijwel altijd de dupe. Dat geldt al in praktische zin als (jonge) kinderen, in het verband van een omgangsregeling, voortdurend moeten wisselen van eet- en slaapadres. De verwarring wordt des te groter als (één van) beide ouders weer een nieuwe relatie is aangegaan, al dan niet met toevoeging van nieuwe broertjes en zusjes. Zeker als papa en mama vechtend uit elkaar gingen, zal er voortdurend het loyaliteitsprobleem bij de kinderen zijn. De kinderen worden gedwongen telkens weer partij te kiezen tussen de twee mensen met wie ze zich allebei verbonden weten. En dan is er ook nog de vraag of deze kinderen, zelf volwassen geworden, in staat zullen zijn een hecht en duurzaam huwelijk te hebben.

Breuk binnen het huwelijk

Van een breuk in het gezin kan overigens ook sprake zijn terwijl het huwelijk formeel in stand blijft. Wie zal zeggen hoeveel kinderen lijden onder het huwelijk van hun ouders waar er sprake is van een kille, zure of misschien wel

vijandige verhouding? Of waar werk- en carrièrezucht zo'n grote rol spelen in de ambities van de beide ouders, dat er voor warme aandacht voor de kinderen geen tijd en ruimte is. Binnen een dergelijk 'gebroken' gezin zal er weinig gelegenheid zijn om de kinderen op te voeden "in de lering en vermaning des Heeren" (Efeze 6:4). Toch is juist dat de opdracht die Paulus de vaders en moeders in Efeze op het hart bindt. De Statenvertalers schrijven in hun kanttekening dat de apostel hiermee bedoelt "een onderwijzing die tot de vreze des Heeren kan leiden, of uit het Woord des Heeren is genomen."

Middel tegen breuken

Dat laatste lijkt me dan ook het medicijn tegen breuken in het gezin. Daarbij is wel de veronderstelling dat vader en moeder zich zelf ook laten onderwijzen door dat Woord van de Heere. Waar dat Woord een centrale plaats in het gezin heeft, en waar ouders en kinderen zich biddend laten onderrichten door dat Woord, daar zal de duivel maar nauwelijks gelegenheid vinden om er het breekijzer van twist en tweedracht tussen te zetten.

We zien hiervan iets in het gezin waarin de jonge Timotheüs is opgevoed. Hij had een Griekse vader, die zelfs belet had dat zijn acht dagen oude zoon naar de wet der Joden besneden zou worden. Toch stond deze scheur in het ouderlijk gezin van Timotheüs de Heere niet in de weg. Moeder Eunice en oma Lois toonden een vrome (en ongetwijfeld biddende) ijver om hun jongen van kinds af de heilige Schriften bekend te maken. Toen enkele jaren later de apostel Paulus met het Evangelie van Christus in Lystre en Derbe arriveerde, viel het zaad van dit Woord bij de jongen in een toebereide akker. En de Heere gaf zegen. Ondanks de gebrokenheid van het gezin waarin Timotheüs was opgegroeid.

Praktische aanwijzingen

1. Houd altijd de norm van Gods Woord hoog, ook als de nood hoog is: 'Hetgeen God samengevoegd heeft, scheid de mens niet'.
2. Als er duidelijk aanwijsbare (seksuele) zonden in het spel zijn, belijd die aan de Heere en tevens aan iemand die je vertrouwen kunt, en breek ermee.
3. Weet dat er bij de Heere genade is tegen alle schuld (Psalm 51) en hulp in alle nood. Ga – als het even kan samen – op de knieën.
4. Voorkom dat kinderen worden meegetrokken in ruzie en verwijdering.
5. Zoek zo nodig hulp (bij kerkenraad en/of therapie) en doe dat tijdig!
6. Voorkomen is beter dan genezen, dus blijf dicht bij elkaar.
7. Laten kerken investeren in huwelijken door huwelijks catechese en opvoedingskringen.

Bijver u en schep uit Gods genade goede moed!

Lezen: Maleachi 2: 13-16; Mattheüs 19: 3-12

Zingen: Psalm 51:1, 4

Ds. J.M.J. KIEVIET

7. Het herstel van het gezin

En hij zal het hart der vaderen tot de kinderen wederbrengen, en het hart der kinderen tot hun vaderen; opdat Ik niet kome, en de aarde met den ban sla.

Maleachi 4:6

Oudersmart

Er zijn ouders die met tranen in hun ogen naar de gezinsfoto's kijken. Het doet zoveel pijn als kleinkinderen het teken van de Heilige Doop niet ontvingen. Een gesprek over de wezenlijke dingen van het leven is bijna niet mogelijk. De één begrijpt er niets van, de ander wil er niet van weten.

Het geeft ook vragen: Wat hebben we verkeerd gedaan? Waarom is het gezin en nageslacht van een oudere zus wel zo trouw meelevend? En, zou er nog herstel mogelijk zijn? Het nageslacht is immers ook op reis naar de eeuwigheid...

Waarschuwing

Het is opvallend dat de laatste tekst van het Oude Testament een belofte bevat voor het herstel van het gezin. Opvallend, want het ging niet goed met Israël. De oorzaak lag in de zonden van het volk, zeker ook op het terrein van het gezin. De eenheid rond het Woord ontbrak door gemengde huwelijken. De vader diende uitwendig de Heere, maar was getrouwd met een heidense vrouw. Het gevolg? Kinderen kregen een halfslachtige opvoeding en kozen de gemakkelijkste weg. Zo groeiden gezinnen uit elkaar. Ook gingen huwelijken kapot (Maleachi 2:14-16), waardoor het gezinsleven onder grote druk kwam te staan.

Maleachi moest waarschuwen tegen de zonde. De laatste woorden van zijn profetie zijn een bedreiging: de ban. Dat is een totale uitroeiing!

Belofte

Wat is het een wonder dat de profeet te midden van dit alles Gods genade mag prediken. Maleachi kondigt Christus aan als de Zon der gerechtigheid (Maleachi 4:2). Er is genezing onder Zijn vleugelen. Genezing van zonden, van misstanden, van scheefgroei, van breuken in het gezinsleven.

Aan de komst van Christus gaat de voorloper vooraf. Johannes, die in de geest en de kracht van Elia gaat prediken (4:5). Hij zal het hart van de vaders tot de kinderen wederbrengen en het hart van kinderen tot hun vaders.

Voor het woord 'wederbrengen' lezen we in de grondtaal hetzelfde woord als bekeren. Zo groot was de ontwrichting dat een beetje bijschaven niet hielp. Een totale bekering was nodig. Juist dat belofte de Heere te werken. Zonder enige verdienste, uit enkele genade.

Johannes

Welk middel gebruikte de Heere om het gebroken gezinsleven te herstellen? De prediking van Johannes de Doper. We weten dit uit Lukas 1:13-17. Zacharias staat bij het reukaltaar als de engel Gabriël hem vertelt dat God zijn gebed heeft verhoord. Elisabet zal een zoon baren. Hij zal groot zijn voor Christus. De Heere zal de strenge prediking van Johannes gebruiken, ook voor het herstel van het gezinsleven. Door zo'n prediking worden de zonden aangewezen. Het zaligmakende werk van Gods Geest maakt zonde ook werkelijk tot zonde. Hij pakt al onze uitvluchten af en plaatst ons voor het licht van Gods heiligheid.

Gunstige uitwerking

De zuivere prediking van Gods Woord heeft ook een gunstige uitwerking op het gezinsleven. Wat gebeurt er met de vaders en moeders als de prediking gezegend wordt? Ze gaan voelen dat ze een ziel hebben. Ze gaan dat ook geloven voor hun kinderen. Maakten ze zich eerder vooral druk om de tijdelijke belangen, nu valt het licht van de eeuwigheid over de opvoeding. Het zorgt voor een bekering in de opvoeding, een zorg voor het zielenheil van de kinderen. Vaders en moeders gaan geloven dat sterven God ontmoeten is, dat de wereld nooit gelukkig kan maken. Met die boodschap gaan ze hun kinderen onderwijzen. En... de Heere zegent dit.

In Maleachi 4:6 lezen we ook dat de harten van de kinderen tot hun vaders worden bekeerd. Ze slaan de vermaningen van hun ouders niet langer in de wind, maar luisteren naar hun Bijbelse raad en onderwijs.

Als Gods Geest door Zijn Woord werkt, heeft dat een zegenrijke uitwerking. De geestelijke belangen wegen nu zwaar, boven alles is de eer van God een maatstaf geworden voor het gezinsleven. Er wordt gesproken over de Heere en Zijn dienst. Op zondag wordt er nog nagepraat over de preek. De psalmen worden ook op doordeweekse dagen gezongen: 'Men hoort der vromen tent weergalmen, van hulp en heil ons aangebracht.' Het dagelijkse leven komt onder het beslag van Gods Woord.

Grond

De profetie van Maleachi is rijk van inhoud. Toch kan er een vraag overblijven, juist als het gezinsleven zo ontwricht is. Kan de Heere bij ons zulke grote zaken doen? Er staat zoveel schuld tegenover... Het is opvallend dat de laatste woorden uit het Oude Testament zo goed aansluiten bij het begin van het Nieuwe Testament. Het laat ons de eenheid van het Woord van God zien. Johannes, de Elia van het Nieuwe Testament, is een voorloper van de Heere Jezus. Het doel van Johannes' prediking is om voor de Heere een toegerust volk te bereiden. Heel de prediking is erop gericht om zondaren tot Christus te brengen. Ja, Christus Zelf is de grond van de vervulling van Gods belofte. Hij zal een toegerust volk krijgen, dat zijn zondaren die ontvankelijk worden voor de prediking van het Evangelie. Het zijn gezinnen waar de Godsvreze in woont, waar Christus en Zijn werk het middelpunt zijn geworden.

Heilig gezin

Zo'n geheiligd gezinsleven vinden we in Nazareth, in het gezin waarin de Heere Jezus opgroeide. Door de geboorte van de Zaligmaker is het gezin van Jozef en Maria zo rijk geworden. Samen vreesden ze de Heere, samen verwachtten ze de vervulling van Gods belofte in de komst van de Zaligmaker. Maria mocht zingen over Gods genade in de lijn van de geslachten (Luk. 1:50). Zo zal de Heere werken, in de lijn van de geslachten, naar Zijn belofte aan Abraham (1:55).

Dit gezinsleven was gericht op de dienst des Heeren. Op de achtste dag is het Kind Jezus besneden, overeenkomstig Gods wet. Vervolgens gingen Jozef en Maria naar de tempel om het Kind Jezus voor te stellen aan Zijn Vader. Daar hoorden ze uit de mond van Simon hoe het zwaard hun heilig gezin zou trefpen. Het Kind Jezus zou van het hart van zijn moeder Maria worden losgescheurd. Bij het kruis op Golgotha wordt dit woord vervuld. Dat is de weg waarin Christus de verlossing volbracht. Zijn lijdelijke gehoorzaamheid is de grond voor verzoening, ook voor de zonden in het gezin.

Voorbeeld

In het gezin waarin Jezus opgroeide, kreeg Hij een voorbeeld van trouw en liefde ten opzichte van de dienst des Heeren. Tijdens het feest van pascha gingen Jozef en Maria steeds naar Jeruzalem. Op twaalfjarige leeftijd mocht Jezus ook mee. Daar was Hij waarlijk in Zijn element, in de dingen van Zijn Vader (Lukas 2:49). Hij moest het Maria Zijn moeder uitleggen, omdat ze het niet verstond, maar ze bewaarde het woord wel in haar hart. En Jezus ging met Jozef en Maria naar Nazareth. Het grootste deel van Zijn leven op aarde heeft Hij doorgebracht in het gezin van Jozef en Maria. En hoe gedroeg Hij Zich? Dat wordt samengevat met het woordje 'onderdanig'. Zo eerde de Heere Jezus Zijn Vader in het onderhouden van het vijfde gebod, een gebod bij uitstek voor het gezinsleven. Zijn dadelijke gehoorzaamheid is grond voor vernieuwing, ook voor het gezinsleven.

Verwachting

Het volbrachte Borgwerk van Christus geeft verwachting voor gezinnen, ook als die zo smartelijk ontwricht zijn. Door genade vormt zich een geestelijk huisgezin, door de Vader verkoren, door Christus, de oudste Broeder, gekocht en door de Heilige Geest toegebracht. Hier ligt de verwachting voor allen die de Heere vrezen. In alle ervaren gebrokenheid. Zoals voor hen die wel verlangden naar een gezin maar alleen bleven of kwamen. Voor hen die bedroefd zijn over de breuken in hun gezin. Voor kinderen die verdriet hebben over zonden van hun ouders.

Het is Bijbels gezien een zegen als we een gezin mogen hebben. Maar het is altijd een gezin na de zondeval. Juist dat moge doen uitzien naar het herstel

door Christus, een herstel dat volmaakt is als Christus het geestelijke huisgezin leidt in het huis van Zijn Vader. Is dat ook onze verwachting?

Praktische aanwijzingen:

1. Lees regelmatig wat in het huwelijksformulier staat over het doel van het huwelijk en van de kinderzegen.
2. Verwacht herstel van uw gezinsleven van de Heere. Wat kan het moeilijk zijn om onbijbelse gewoontes om te buigen, zeker als kinderen groot zijn. Maar weet dat er altijd een weg terug is.
3. Denk veel aan voorbeelden van godzalige gezinnen, bijvoorbeeld uit het voorgeslacht. Niet om ontmoedigd maar juist om bemoedigd te worden.
4. Kinderen behoren hun ouders gehoorzaam te zijn. Een ouderling zei eens op kraambezoek: Denk erom dat je de jonge takjes nog kunt buigen, als het dikke takken zijn geworden, gaat dat niet meer.
5. Leer kinderen al jong om hun zonden te belijden, in het bijzonder door samen te knielen. Wijs ze dan ook op het bloed van Christus, dat reinigt van alle zonden.
6. Zoek Bijbelse voorbeelden van gezinnen waarin een reformatie plaatsvond, zoals Jakob, Manasse en de stokbewaarder.
7. Overdenk vaak het toekomstige leven. Ter vermaning om in het gezin niet in de aardse dingen te blijven steken. En ter bemoediging om over alle teleurstellingen heen te mogen verlangen naar de volmaaktheid.

Lezen: Maleachi 4; Lukas 1:13-17; 2:41-52

Zingen: Psalm 34:6, 9; 133:1, 3

DS. J.M.D. DE HEER